

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 123/05-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. augusta 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Juraja Babjaka a Jána Lubyho prerokoval sťažnosť P. B., bytom B., S. K., bytom B., a G. Ch., bytom B., zastúpených advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 112/93 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo P. B., S. K. a G. Ch. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 112/93 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 112/93 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. P. B. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiatisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. S. K. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiatisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

5. G. Ch. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiatisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 123/05-10 z 27. apríla 2005 prijal na ďalšie konanie sťažnosť P. B., S. K. a G. Ch. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali, že postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 112/93 bolo porušené ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr. 3278/05 z 26. mája 2005 doručenom ústavnému súdu 3. júna 2005 okrem iného uviedla:
„V označenej právnej veci boli realizované nasledovné právne úkony:

- úkonom zo dňa 7. 10. 1993 boli navrhovatelia vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku za návrh, ktorý bol zaplatený dňa 2. 11. 1993 v sume 1 000,- Sk

- úkonom zo dňa 22. 11. 1993 bol daný pokyn na doručenie návrhu odporcom na vyjadrenie v lehote do 15 dní

- odporcovia od 9. 12. 1993 do 23. 12. 1993 doručili súdu písomné vyjadrenie k návrhu
- úkonom zo dňa 14. 1. 1994 bol určený termín pojednávania na deň 3. 3. 1994
- Na pojednávaní dňa 3. 3. 1994 súd konal v merite veci a bolo pojednávanie odročené na deň 5. 5. 1994 za účelom predloženia dôkazov
- na pojednávaní dňa 5. 5. 1994 právna zástupkyňa navrhovateľa žiadala rozšírenie návrhu na strane navrhovateľa, pojednávanie bolo odročené na deň 15. 9. 1994
- Dňa 11. 5. 1994 právna zástupkyňa navrhovateľa doručila súdu doplňujúci návrh s presným označením účastníkov konania na strane navrhovateľa a špecifikovala petit návrhu
- Pojednávanie dňa 15. 9. 1994 bolo zrušené z dôvodu nedoručenia dostatočného počtu doplňujúceho návrhu zo strany navrhovateľov. Navrhovatelia boli vyzvaní na predloženie potrebného počtu rovnopisov dňa 29. 9. 1994.
- Na pojednávaní dňa 2. 10. 1995 sa pojednávalo v merite veci, pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu úmrtia odporcu T. B. a za účelom odstránenia väd návrhu v zmysle § 79 O. s. p.
- V období od 5. 10. 1995 do februára 1996 súd zabezpečoval dôkazy vo veci samej
- Písomným podaním zo dňa 23. 2. 1996 navrhovateľ opakovane špecifikoval petit návrhu (nájomné za roky 1991 až 1995)
- Úkonom zo dňa 8. 11. 1996 súd zabezpečoval dôkazy vo veci samej prísom na S. B., odpoveď doručená súdu dňa 9. 1. 1997 a R. B. odpoveď 4. 2. 1997
- Pojednávanie dňa 1. 4. 1998 bolo odročené na deň 27. 4. 1998 pre neúčast' zástupcu odporcu
- Pojednávanie dňa 27. 4. 1998 bolo odročené na deň 20. 5. 1998
- Pojednávanie dňa 20. 5. 1998 bolo pre neúčast' odporcov, okrem Dr. B. odročené na deň 29. 6. 1998
- Na pojednávaní dňa 29. 6. 1998 súd pojednával v merite veci, pojednávanie odročené na deň 31. 8. 1998 za účelom vypočutia odporcov, ktorí doteraz neboli vypočutí
- Pojednávanie dňa 31. 8. 1998 bolo odročené pre neúčast' právneho zástupcu navrhovateľov a bol určený termín na deň 21. 9. 1998

- *Pojednávanie dňa 21. 9. 1998 pre neúčast' právneho zástupcu navrhovateľa a odporcov v 1. až 10. rade bolo odročené na deň 30. 9. 1998*

- *Na pojednávaní dňa 30. 9. 1998 súd konal v merite veci, pojednávanie bolo odročené za účelom špecifikácie petitu návrhu - vydanie bezdôvodného obohatenia, na deň 20. 10. 1998. Následne bola zmena termínu na deň 21. 10. 1998.*

- *Písomným podaním zo dňa 19. 10. 1998 právny zástupca odporcov žiadal ospravedlniť svoju neúčast' na pojednávaní dňa 21. 10. 1998 a zároveň žiadal o prerušenie konania*

- *Na pojednávaní dňa 21. 10. 1998 súd konal v merite veci a pojednávanie bolo odročené na deň 26. 10. 1998 za účelom vyhlásenia rozsudku*

- *Dňa 26. 10. 1998 bol vyhlásený rozsudok vo veci samej*

- *Rozsudok bol expedovaný účastníkom konania dňa 5. 1. 1999*

- *Navrhovatelia podali odvolanie na pošte dňa 22. 1. 1999 proti rozsudku, bez uvedenia dôvodov*

- *Odporcovi podali odvolanie proti rozsudku dňa 28. 1. 1999*

- *Navrhovatelia písomným podaním dňa 9. 2. 1999 doplnili odvolanie o dôvody*

- *Úpravou zo dňa 11. 3. 1999 boli odvolania doručené účastníkom konania na vyjadrenie*

- *Dňa 6. 4. 1999 odporcovi doručili písomné vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľov*

- *Označený spis bol predložený Krajskému súdu v Bratislave dňa 28. 6. 1999 za účelom konania a rozhodovania o odvolaní*

- *Krajský súd v Bratislave dňa 16. 11. 1999 vrátil spis Okresnému súdu Bratislava IV s tým, že uznesením č. k. 17 Co 258/99 zo dňa 22. 9. 1999 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie*

- *Dňa 18. 2. 2000 bolo uznesenie Krajského súdu v Bratislave expedované účastníkom konania*

- *Úpravou zo dňa 20. 6. 2000 bol určený termín pojednávania na deň 13. 9. 2000*

- *Na pojednávaní dňa 13. 9. 2000 súd konal v merite veci, pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom odstránenia väd, resp. pochybení uvádzaných v uznesení krajského súdu*

- V období od septembra 2000 do mája 2001 súd zabezpečoval dôkazy v intenciách uznesenia krajského súdu

- Úpravou zo dňa 18. 4. 2002 sa zisťovalo prostredníctvom dedičskej kancelárie dedičia po nebohej navrhovateľke P. B., ktorá zomrela dňa 4. 8. 1995 a nebohom S. B., ktorý zomrel dňa 24. 4. 2001.

- Listom zo dňa 24. 9. 2002 súd požiadal zástupcu navrhovateľov, aby v lehote 15 dní upresnil návrh na konanie a presne označil účastníkov konania na strane navrhovateľov a na strane odporcov

- Písomným podaním zo dňa 18. 10. 2002, zo dňa 6. 11. 2002 a zo dňa 31. 12. 2002 navrhovatelia upresnili okruh účastníkov konania a zároveň vyšpecifikovali nároky za nájom a úroky, resp. petit návrhu

- Úpravou zo dňa 1. 4. 2003 bol určený termín pojednávania na deň 28. 5. 2003

- Pojednávanie dňa 28. 5. 2003 bolo odročené na deň 22. 10. 2003 pre závalu doručení a odporca v 2,12 rade a neprítomnosť odporcu v 13. rade zo zdravotných dôvodov

- Pojednávanie dňa 22. 10. 2003 z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu bolo odročené na neurčito

- Zákonný sudca vo veci bol práceneschopný od 1. 9. 2003 do 31. 8. 2004

- Vo februári 2004 bolo oddelenie 11 C prerozdelené medzi sudcov pôsobiacich na občianskoprávnom úseku v zmysle rozvrhu práce

- Úkonom zo dňa 8. 6. 2004 bol určený termín pojednávania na deň 20. 9. 2004

- Dňa 20. 9. 2004 súd konal v merite veci a zároveň bolo zistené, že zomrel odporca Dr. J., preto bolo pojednávanie odročené na neurčito za účelom zistenia právnych nástupcov

- Úpravou zo dňa 21. 1. 2005 bol určený termín pojednávania na deň 16. 3. 2005

- Pojednávanie dňa 16. 3. 2005 bolo z dôvodu práceneschopnosti sudcu odročené na neurčito

- Po zistení okruhu dedičov po neb. Dr. J. bol úkonom zo dňa 1. 4. 2005 určený termín pojednávania na deň 25. 5. 2005

- Na pojednávaní dňa 25. 5. 2005 bolo rozhodnuté o veci uznesením.

Ako to z uvedeného rozboru vyplýva v označenej právnej veci sú prieťahy v konaní z príčin objektívnych aj z príčin subjektívnych spôsobených súdom, ale aj účastníkmi

konania. Súdom zapríčinené prietahy sú spôsobené dlhodobým vysokým nápadom vecí, pretrvávajúcim nedostatkom sudcov, fluktuácia, práceneschopnosťou sudcov, čo spôsobuje delenie oddelení medzi sudcami, čo má za následok zvýšený počet vecí v jednotlivých oddeleniach. Je nesporné, že aj v predmetnom konaní pojednávali vec traja sudcovia. Pre objektívne posúdenie veci si dovoľujeme uviesť, že aj účastníci konania najmä navrhovatelia sťažovali postup súdu v konaní tým, že opakovane menili petit návrhu, ako aj okruh účastníkov konania, neprodukovali a nepredkladali listinné dôkazy v čas a v potrebnom počte. Tieto skutočnosti negatívne ovplyvňovali zabezpečenie riadneho a bezprietahového konania, preto vzniklé prietahy nemožno kvalifikovať ako zbytočný prietah.

S poukazom na vyššie uvedené navrhujeme Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby sťažnosť vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava IV ako nedôvodnú zamietol.“

Podpredsedníčka okresného súdu zároveň uviedla vo svojom vyjadrení z 22. júna 2005, že:

„Uznesenie č. k. 11 C 112/93 zo dňa 25. 5. 2005 bolo dňa 21. 6. 2005 vypracované, opísané a aj expedované účastníkom konania.“

Obdobné procesné úkony, aké uviedla predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení, zistil aj ústavný súd z obsahu súdneho spisu, ktorý mu bol predložený 27. júna 2005.

Navyše zistil, že 1. apríla 1998 okresný súd pripustil zámenu účastníkov na strane odporcov a 6. mája 1998 právny zástupca sťažovateľov doručil okresnému súdu špecifikáciu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Na pojednávaní 20. mája 1998 sťažovatelia (v konaní pred okresným súdom ako navrhovatelia v 3. až 5. rade vzali svoj návrh voči sťažovateľke v 4. rade S. K., ktorá bola pôvodne označená i ako odporkyňa v 11. rade, späť a žiadali konanie zastaviť.

Dňa 31. augusta 1998 právny zástupca sťažovateľov zobral v časti návrh späť (o povinnosť uzavrieť nájomnú zmluvu), žiadal konanie v tejto časti zastaviť a súčasne rozšíril petit návrhu „o vypratanie nehnuteľnosti a odstránenie dočasných stavieb“.

Právny zástupca sťažovateľov na základe výzvy ústavného súdu nevyužil možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (napr. IV. ÚS 59/03), pričom „tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (I. ÚS 76/03, II. ÚS 157/02). K vytvoreniu „stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (napr. III. ÚS 127/03).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť veci, správanie účastníka a postup súdu.

1. Predmetom konania na okresnom súde sú nároky sťažovateľov o určenie neplatnosti zmluvy, o uloženie povinnosti uzavrieť nájomnú zmluvu, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vypratanie nehnuteľnosti a odstránenie dočasných stavieb, ako aj rozhodovanie o vzájomnom návrhu odporcov na zriadenie vecného bremena. Spory o takéto nároky nie sú právne zložité, existuje k nim stabilizovaná judikatúra a metodika postupu všeobecných súdov, ale opakovanými zmenami a rozširovaním návrhu (petitu), ako aj väčším počtom účastníkov konania sa môžu prejaviť ako skutkovo náročné. Ústavný súd však vychádzajúc z doterajšej dĺžky konania, jeho priebehu a dosiaľ dosiahnutých výsledkov konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by zdôvodňovali takmer dvanásťročný priebeh konania jeho zložitnosťou. Napokon aj predsedníčka okresného súdu nenamietala, že skutková a právna zložitnosť sporu mala vplyv na spôsobené prietahy v konaní.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V posudzovanom konaní ide o spor, v ktorom je každý účastník povinný postupovať podľa

§ 6 a § 120 OSP a vyvíjať všetko úsilie na súčinnosť so súdom tak, aby súd mohol o uplatnenej ochrane rozhodnúť v súlade so zákonom. Súd v sporovom konaní nie je povinný konať z vlastnej iniciatívy, najmä nahradzovať úkony účastníkov pri uplatňovaní ich nárokov, plnení procesných povinností a využívaní procesných práv.

Vychádzajúc z uvedenej základnej charakteristiky sporového konania na ťarchu sťažovateľov možno pripísať to, že nevyhotovovali a nepredkladali rovnopisy listinných dôkazov včas a v potrebnom počte (aj napriek tomu, že boli kvalifikovane zastúpení advokátmi), na doplnenie ktorých ich musel okresný súd vyzývať (napr. 29. septembra 1994). Zároveň ústavný súd konštatuje, že návrh na začatie konania, ktorý podali právni predchodcovia sťažovateľov, bol viackrát doplňovaný a upresňovaný, svoje nároky a petity návrhu sťažovateľa a ich právni zástupcovia opakovane rozširovali a menili, čo podľa názoru ústavného súdu nezodpovedá ich postaveniu v sporovom konaní a nie je v súlade s citovaným § 6 a § 120 OSP. Z tohto dôvodu ústavný súd vzal do úvahy námietku predsedníčky okresného súdu, že najmä navrhovatelia sťažovali postup súdu v konaní tým, že opakovane menili petit návrhu. Aj v dôsledku postupu sťažovateľov došlo k predĺženiu súdneho konania, ktoré je potrebné zásadne pripísať na vrub sťažovateľom. Okolnosť, že pri podaní žaloby nezaplatili súdny poplatok, čím si nesplnili poplatkovú povinnosť podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, ktorá im vznikla v zmysle citovaného ustanovenia podaním žaloby (17. septembra 1993), nemala vplyv na doterajšiu dĺžku tohto konania, pretože súdny poplatok zaplatili na základe výzvy okresného súdu už 2. novembra 1994.

Vychádzajúc zo svojej ustálenej judikatúry (napr. IV. ÚS 22/03) ústavný súd pripomína, že v sporovom konaní, akým je posudzované konanie, nesie procesnú zodpovednosť za riadne uvedenie návrhu na rozhodnutie vo veci samej, postup vo veci samej, predkladanie dôkazov a iných úkonov potrebných na dosiahnutie účelu takého konania vo výraznej miere účastník (§ 6, § 120 ods. 1 a iné OSP).

3. Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup okresného súdu.

Prvoradou povinnosťou súdu a sudcu je organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa fyzická osoba obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Takáto povinnosť je konkretizovaná v § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej v § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd bez ďalších návrhov tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Plynulosť súdneho konania závisí aj od toho, ako rýchlo súd odstráni nedostatky návrhu, ktoré mu bránia vec samu prejednať a rozhodnúť.

Z rozboru veci, ktorý je výsledkom preskúmania obsahu súdneho spisu a doterajšieho priebehu konania, vyplýva, že v predmetnej veci došlo k niekoľkokomesačným obdobiam nečinnosti bez akejkoľvek zákonnej prekážky, čím v konaní vznikli zbytočné prietahy.

Okresný súd bol nečinný v období od 11. mája 1994, keď právna zástupkyňa sťažovateľov doručila doplňujúci návrh, do 6. júla 1995, keď určil termín pojednávania na 2. október 1995 (nečinnosť takmer 14 mesiacov). V tomto období sa pojednávanie určené na 15. september 1994 nekonalo a okresný súd urobil len jednoduchú výzvu 29. septembra 1994 na predloženie rovnopisov doplňujúceho návrhu. Nečinnosť bola zistená aj v období od 2. októbra 1995, keď okresný súd *„pojednávanie odročuje na neurčito s tým, že bude skorý termín, právny zástupca navrhovateľa vyšpecifikuje návrh, v lehote 14 dní v zmysle § 79 Obč. súdneho poriadku s tým, že vyšpecifikuje i výšku bezdôvodného obohatenia (...)“*, do 23. februára 1998, keď okresný súd určil termín pojednávania na 1. apríl 1998 (nečinnosť takmer 29 mesiacov), pretože okresný súd v tomto období urobil len jednoduché výzvy 5. októbra 1995 (na „K. B. a M. B.“) a 8. novembra 1996 (na „S a R.“). Ďalšia nečinnosť bola zistená aj v období od 16. novembra 1999, keď bol spis vrátený z Krajského súdu v Bratislave (ďalej len

„krajský súd“), do 20. júna 2000, keď bol určený termín pojednávania na 13. september 2000 (nečinnosť sedem mesiacov), a od 22. októbra 2003, keď okresný súd odročil pojednávanie na neurčito z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu, do 8. júna 2004, keď určil termín pojednávania na 20. september 2004 (nečinnosť viac ako 7 mesiacov). Napokon okresný súd bol nečinný od 20. septembra 2004, keď odročil pojednávanie na neurčito za účelom zisťovania právnych nástupcov odporcu, ktorý zomrel, do 25. mája 2005, keď vo veci rozhodol tak, že v časti konanie zastavil, v časti návrh sťažovateľov a vzájomný návrh odporcov zamietol. Od vrátenia spisu krajským súdom (november 1999) až ku dňu rozhodovania o veci ústavným súdom nebolo preskúmané konanie právoplatne skončené.

Hoci okresný súd v zostávajúcom období konal, určil 19 termínov pojednávanií a vo veci aj rozhodol už v októbri 1998, napriek tomu bolo jeho konanie málo efektívne a nesmerovalo k právoplatnému skončeniu veci. Rozsudok, ktorý vyhlásil, odvolací súd zrušil pre jeho nepreskúmateľnosť, nezrozumiteľnosť a pre nedostatok dôvodov.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v období od podania žaloby (17. september 1993) do dňa, keď ústavný súd rozhodol o prijatej sťažnosti, nedokázal organizovať procesný postup plynulo a efektívne, t. j. tak, aby odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň obrátili účastníci konania so žiadosťou o rozhodnutie.

Aj predsedníčka okresného súdu k sťažnosti uviedla, že priedahy v konaní boli „z príčin objektívnych aj z príčin subjektívnych spôsobených súdom (...)“. Preto jej návrhu, aby bola sťažnosť sťažovateľov zamietnutá, ústavný súd nevyhovel.

Ani obranu okresného súdu spočívajúcu vo veľkom počte nevybavených vecí, nedostatočnom personálnom obsadení a neúmernej zaťažnosti sudcov ústavný súd neakceptoval.

V súlade s judikatúrou ústavného súdu nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezbavuje štát zodpovednosti za zbytočné priedahy v súdnom

konaní (III. ÚS 17/02). Námiетка okresného súdu nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci. Tieto okolnosti ústavný súd nezohľadňuje v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť právo občana na súdne konanie bez zbytočných priet'ahov.

Ústavný súd na základe uvedených dôvodov vychádzajúc aj zo svojej judikatúry dospel k záveru, že v predmetnom konaní došlo k nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu, čo odôvodňuje jeho výrok o porušení označeného základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu vo veci sp. zn. 11 C 112/93 konať bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Z uvedeného textu ústavy vyplýva, že ústavný súd môže, avšak nemusí priznať primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti žiadali aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, každý vo výške 100 000 Sk. Žiadosť odôvodnili tým, že postupom okresného súdu im *„vzniká priama finančná škoda pozostávajúca z nemožnosti nakladania s našim vlastníctvom tak ako má na mysli § 123 Obč. zák. a teda navrhovatelia nemôžeme predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a zaobchádzať s ním. Takisto navrhovatelia nemôžeme predmet nášho vlastníctva dať do nájmu tretej osobe za obvyklých podmienok“*.

V dôsledku toho (aj vzhľadom na celkový prístup okresného súdu k predmetnej veci) považoval preto ústavný súd za potrebné priznať sťažovateľom primerané finančné zadost'učinenie. Pri jeho priznaní ústavný súd vychádzal z tej skutočnosti, že sťažovatelia si uplatnili nároky na ochranu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v spore, ktorého doterajšie trvanie nemožno ničím ospravedlniť. Podľa názoru ústavného súdu nemožno od sťažovateľov spravodlivo žiadať, aby čakali na výsledok súdneho sporu takú neprimerane dlhú dobu, a nie je akceptovateľné ani to, aby bol stav konania ku dňu nálezu taký, ako bol zistený v prípade sťažovateľov.

Vychádzajúc z odôvodnenia celej situácie sťažovateľmi, z princípov spravodlivosti ale aj z toho, že sťažovatelia ako účastníci konania prispeli svojím správaním k tomu, že sa spor neúmerne predlžoval, ako to bolo konštatované ústavným súdom pri hodnotení druhého kritéria „správanie účastníkov“, ústavný súd dospel k záveru, že primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vo výške 60 000 Sk (slovom šesťdesiat tisíc slovenských korún) pre každého sťažovateľa, ktoré je okresný súd povinný uhradiť v súlade s výrokom tohto nálezu, je za porušenie základného práva sťažovateľov primeranou satisfakciou spojenou s porušením ich základného práva.

Ústavný súd nepriznal sťažovateľom úhradu trov právneho zastúpenia, pretože sťažovatelia si tento nárok neuplatnili.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2005